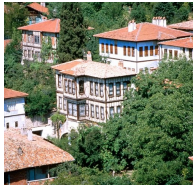
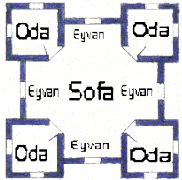
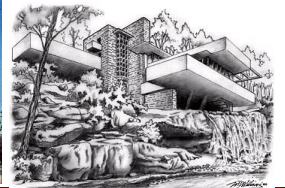

Bina Bilgisi I

KONUT

YAŞAMA MEKANI

Yaşama mekanının özellikleri ve işlevsel açılımı

Yaşama mekanının düzenleme ilkeleri

YEMEK YEME EYLEMLERİ

Mekanın donatım elemanları

Mekanın özellikleri ve işlevsel açılımı

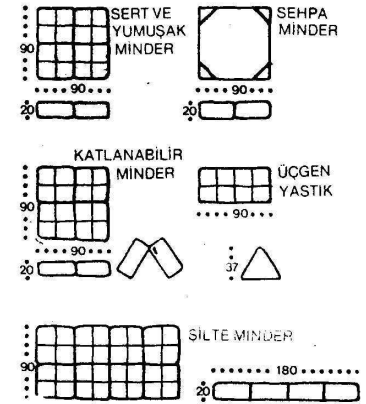
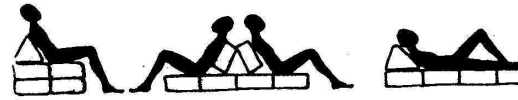
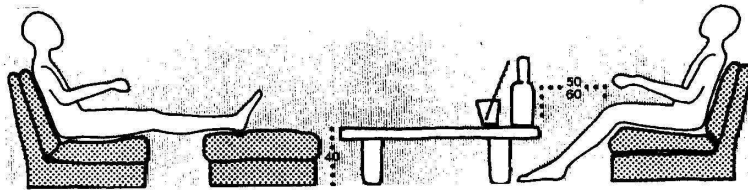
Mekan düzenleme ilkeleri

Tek eylemler

Oturma: yaşama mekanındaki en önemli eylem biçimidir. Bu mekandaki tüm eylemler genellikle oturarak gerçekleştirilir.

Uzanma: yaşama mekanında dinlenme sırasında gerçekleştirilmektedir.

Yürüme (dolaşım): bütün eylem gruplarına ulaşmak ve

Koltukta oturma eylemlerinin düzenlenişi ve yastıklardan oluşmuş oturma elemanları

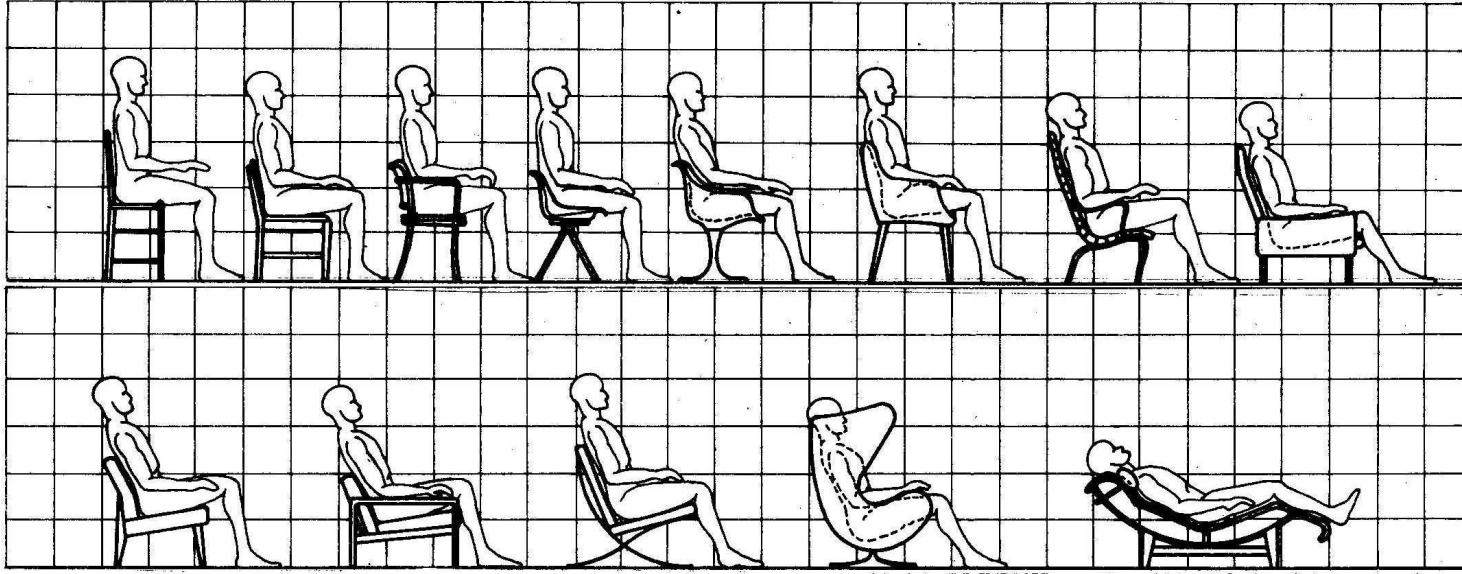
Eylem alanları

Oturma grubu eylem alanı

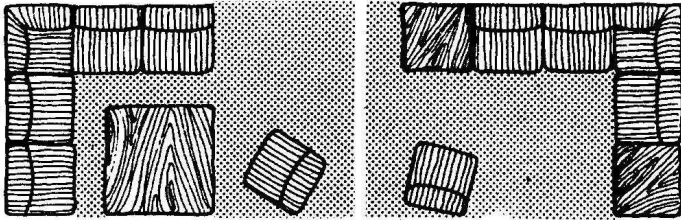
Oturma grubu yaşama mekanında genellikle yer alması gereken bir eylem grubudur. Bu grup tekli, ikili ve üçlü koltuk takımı ve sehpa ile oluşturulduğunda, gerekli uzaklıklar konuşmanın rahatlıkla duyulacağı biçimde düzenlenir. Koltuklar arası boşluklar ile sehpa-koltuk arası uzaklıklar bir insanın geçişine uygun boyutlarda düzenlenmelidir.

Bir oturma grubunun duvar ile arasında bir dolaşım alanı var ise rahat geçiş için bu alanın genişliğinin en az 90 cm. olması gerekmektedir.

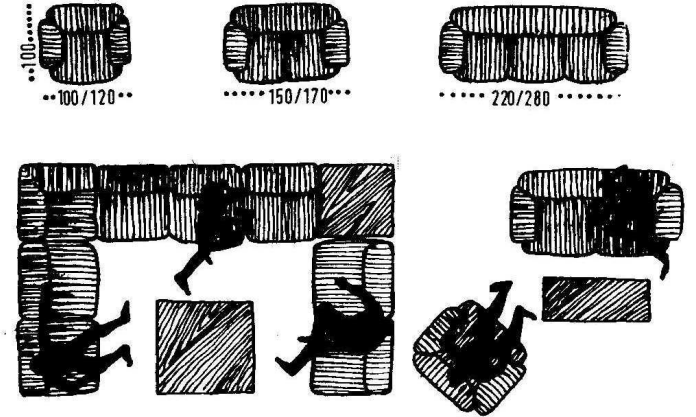
Yaşama mekanındaki koltuklar çekilerek ve yatma elemanı haline getirilerek gece de kullanılabilir.

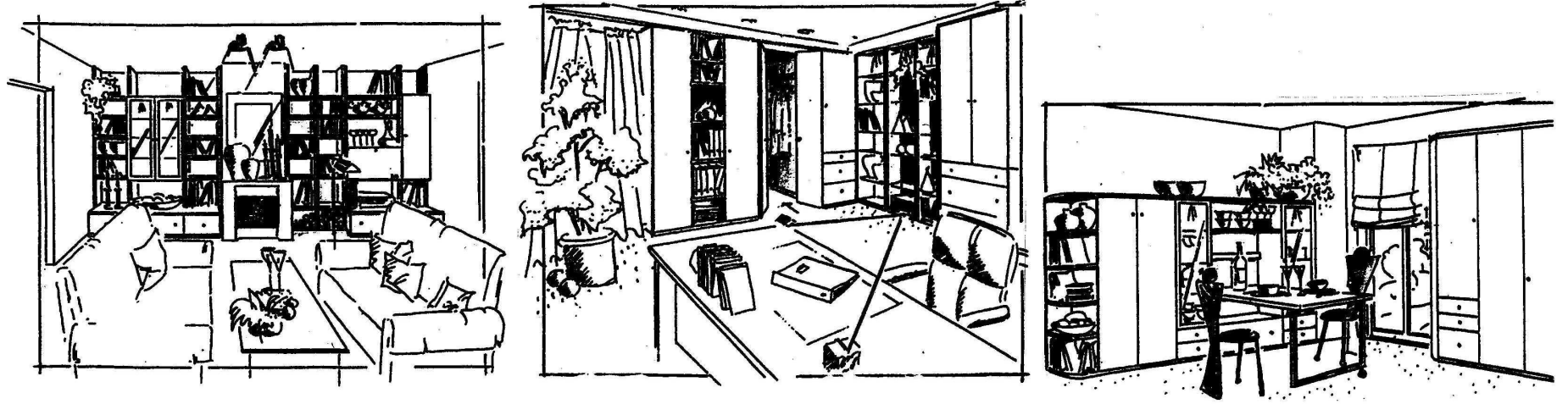

Değişik oturma grubu elemanlarının biçim ve boyutlarının onu kullanan insanın boyutlarına göre tasarlanması Ölçek 1/50

Tek iki ve üçlü koltuk takımları ve değişik düzenleme şekilleri Ölçek 1/100

Konutta oturma, çalışma, yemek yeme eylem alanları

Radyo, m¼zik dinleme, TV izleme eylem alanı

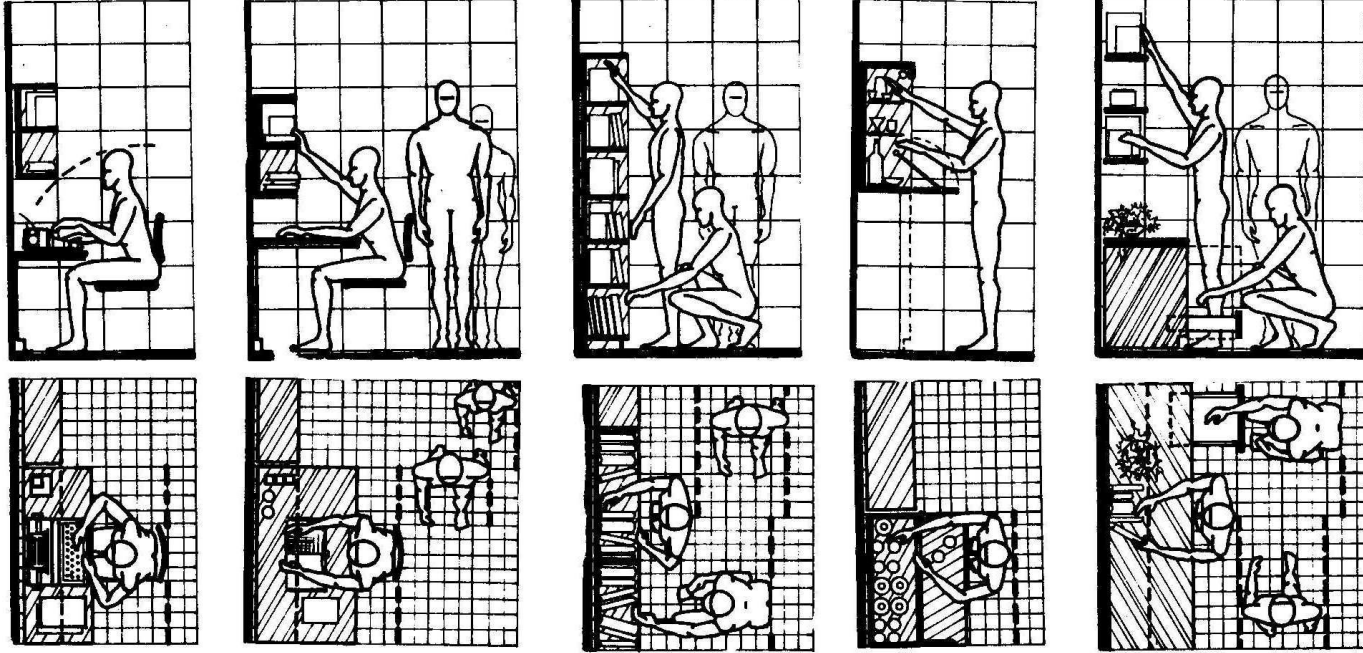
Bu eylemler oturma grubu içinde, oturma grubuna uygun yer ve boyutlarda yerleřtirilen alet ve araçlar ile gerçekleştirilmektedir.

Televizyon için, ekran ile göz uzaklığı arasındaki uzaklık en az 2.50-3.00 m. olmalı ve TV ekranı büyüdükçe uzaklıklar arttırılmalıdır.

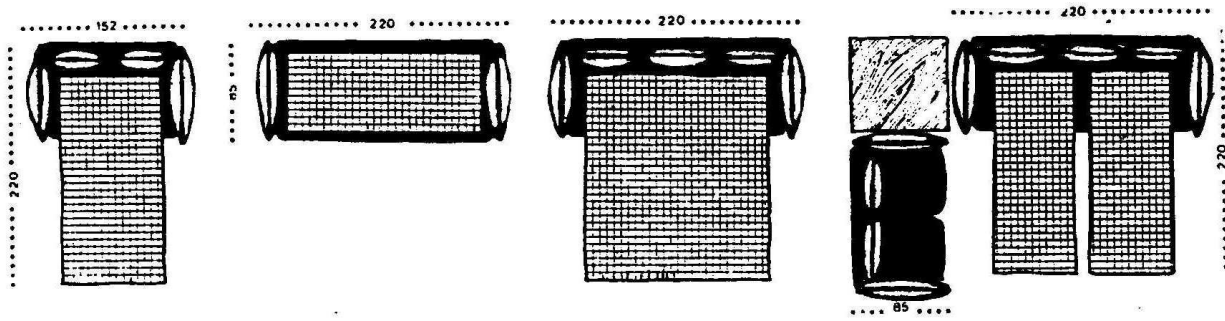
Çalışma ve kitap okuma eylem alanı

Bu eylem ayrı bir mekan içinde gerçekleşmediği zaman genellikle yaşama mekanı içerisinde bir eylem alanı olarak düzenlenir. Bazen yatak odası ile ilişkili bir eylem alanı olarak da düzenlenebilir.

Çalışma eylemi yaşama mekanında düzenlendiğinde, mekan içinde bulunan bir kitaplıkla bölünmüş bir alan çalışma, kitap okuma ve yazı yazma eylem alanı olarak tasarlanabilir.

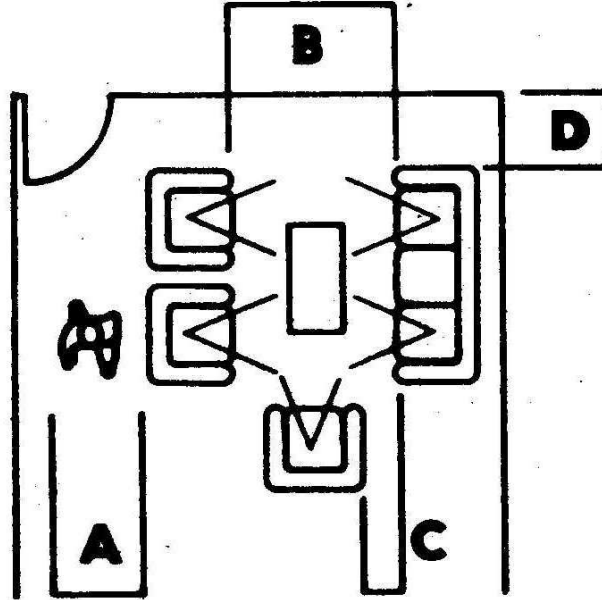
Oturma grubunda yer alan çalışma, kitap okuma gibi eylemlerin araştırılması ölçek 1/50

Yaşama mekanının düzenleme ilkeleri

Yaşama mekanı, içinde yer alan ana eylem alanlarının kullanıcı gereklilikleri doğrultusunda birbirleri ile ilişkili olacak biçimde ve birbirlerinin eylem alanlarını rahatsız etmeden ortak dolaşım alanlarıyla bağlanarak düzenlenmektedir.

Alan kayıplarını azaltmak amacıyla, gereksiz büyüklükteki c

Yaşama mekanı genel düzenleme ilkeleri

- Yaşama mekanı, olanaklar çerçevesinde zaman içinde değişebilen düzenlemelere elverişli olacak şekilde tasarlanmalıdır. Bu mekanın çeşitli yaş gruplarındaki kullanıcıların değişik isteklerini karşılayabilmesi gereklidir.
- Bitişik düzende konumlanmış konutlarda yaşama mekanının komşu konutun yatak odasına ve çocuk odasına bitişik olarak tasarlanmaması gerekir. Yaşama mekanı konut girişi ile doğrudan ilişkili olmalıdır. Konuta dışarıdan gelecek konukların konutun özel alanlarına geçmeden yaşama mekanına ulaşmaları sağlanmalıdır.
- Yaşama mekanının konutun dışa açılan teras ve balkon gibi mekanları ile doğrudan bağlantısı olmalıdır.
- Zorunlu durumlar dışında konutun gece bölümüne yaşama mekanının içinden geçilmemelidir.
- Yaşama mekanı için en uygun yön güney yönüdür. Bu mekanda dış çevreye (doğaya) açılma önemli bir

Yaşama mekanı iç mekan düzenleme ilkeleri

- Oturma elemanları grubu bireylerin birbirlerini rahatça görebilecekleri biçimde düzenlenmelidir.
- Yaşama mekanında dolaşım alanlarının oturma grubunun içinden geçirilmemesi gereklidir.
- Oturma grubu elemanları arasında bireylerin geçişi için gerekli kullanım ve geçiş alanları bırakılmalıdır.
- Yaşama mekanında oturma grubu konuşma ve sohbeti aksatmayacak bir alanda düzenlenmelidir. Düzenleme sırasında grubun manzara ve TV izleme gibi diğer eylemleri de göz önüne alınmalıdır.
- Duvar ve pencere kenarında temizlik ve kullanım için yeterli büyüklükte alanlar bırakılmalıdır.

YEMEK YEME EYLEMLERİ

Tanımı ve insan yaşamındaki yeri

Yemek yeme eylemi, insanların en önemli gereksinmelerinden biri, hayatın devamı için sürdürülmesi zorunlu bir eylemdir. İlkel çağlardan bu yana yemek yeme eylemi de diğer eylemler gibi kültürel yönden değişikliğe uğrayarak günümüze kadar gelmiştir.

Günümüzde yemek yeme eylemi genellikle aile bireylerinin belli saatlerde birlikte gerçekleştirdikleri bir eylemdir.

Konutta yemek yeme alanını genişletme ve ev işlerini kolaylaştırmak için konut içerisinde ayrı bir yemek yeme alanı düzenlemek gereklidir.

Konutta yemek yeme alanı, yaşama mekanında olduğu gibi ailenin bir araya geldiği, sosyal ilişkilerin gerçekleştiği bir mekandır. Bu bölüm aynı zamanda aile bireylerinin çeşitli, iş, günlük konuşma, ilgi alanlarına göre boş vakitlerini değerlendirme uğraşları için kullandıkları bir yerdir.

Bu alanın konum olarak yaşama mekanından kopmaması gereklidir.

Mekanın donatım elemanları

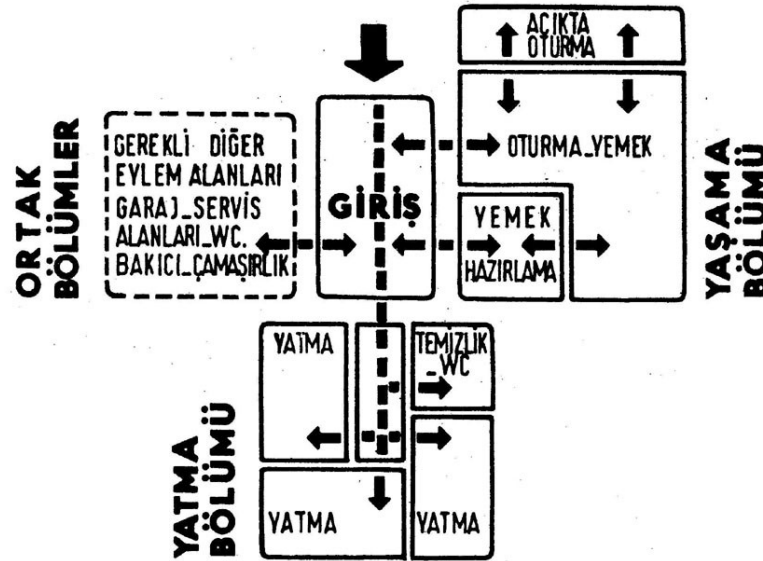
Kültürel ve teknik gelişmeler sonucunda, insanlar yemek yeme eylemlerini daha sağlıklı ve kolaylaştırıcı nitelikteki yardımcı eleman ve araçlar geliştirerek sürdürmüşlerdir. Üzerinde sağlıklı ve kolay bir biçimde yemek yenebilen bir eleman olan masa, ve etrafında yer alan ve üzerinde oturulan sandalyeler, bu gelişmelerin sonucudur.

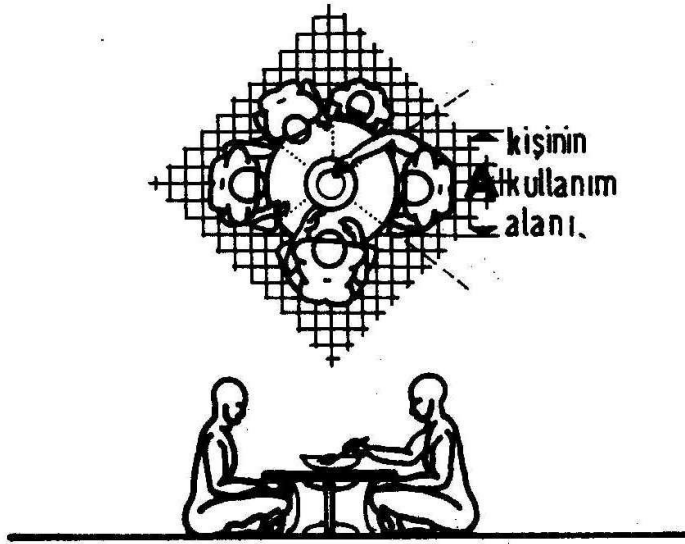
Bunların yanında, içinde çeşitli yemek araç gereçlerinin depolandığı büfeler, süs eşyaları ve çiçekler de yemek yeme mekanını belirleyici ve zenginleştirici elemanlar olarak kullanılabilirler.

Mekanın özellikleri ve işlevsel açılımı

Yemek yeme mekanının tasarımında en önemli konulardan biri bu mekanın mutfakla olan ilişkisidir.

Bu mekan ile mutfak arasındaki mesafenin 3.50 metreden fazla olmaması önerilir. Yemek yeme mekanı ayrıca yaşama mekanı, giriş holü ve dış mekana açılan balkon-teras ç... ilişkili olmalıdır.

Şekil 45- Geleneksel düzende sofrada yemek yeme eylemleri (Ölçek 1/50)

İstanbul imar yönetmeliklerinde yemek yeme alanı ile ilgili bir düzenleme kararı yoktur. DIN 18011'e göre yemek yeme mekanı, her konutta en az dört kişi için düzenlenmelidir. DIN 18011'de yemek yeme mekanında en az alan ve uzaklık gereksinimleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

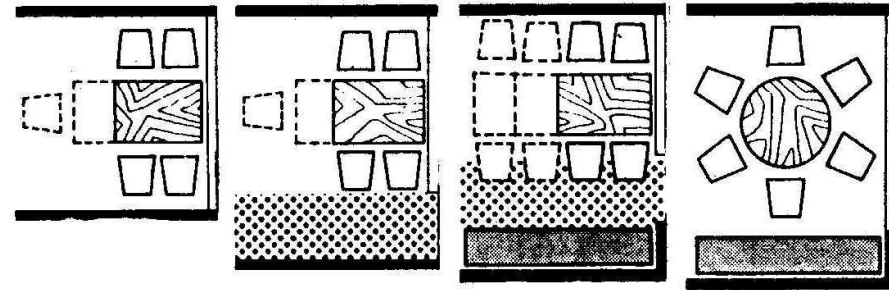
Donatım elemanı (Masa ve sandalyeler)	Kullanım Alanı	
	(Genişlik)	(Derinlik)
4 kişilik	180 cm	130 cm
5 "	180	180
6 "	180	180
7 "	180	230
8 "	180	240

Sandalye-duvar arası uzaklık 25-10 cm
Masa genişliği (dikdörtgen) 80-85

Masa Boyutları:

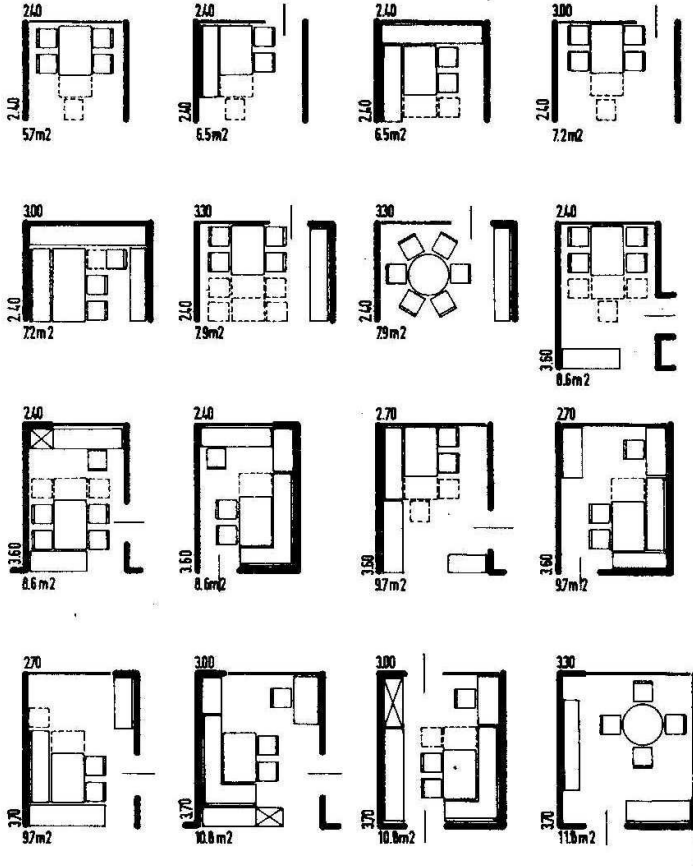
2 kişilik 60/80 cm
4 " 80/120 cm
6 " 80/180 cm
8 " 80-90/240 cm

Bu büyüklükler amaca uygun olması gereken en az büyüklükteki donatım elemanları boyutlarıdır, alan kaybına neden olmadan mekanı düzenlememiz için bilmemiz yararlıdır. Normal durumlarda yemek yeme mekanının genişliği 2.40 m'nin altında düzenlenmemelidir. Bu mekan içinde diğer kullanım alanlarına geçiş öngörülüyor ise bu genişlik 3.00 m olmalıdır⁽¹⁰⁾ (Şekil46, 47).

Şekil 46- Yemek yeme eylem alanları ve boyutları (Ölçek 1/100)

Bu mekan içerisine bir yemek büfesi eklenmek istenirse genişlik en az 3.40 m olarak düzenlenebilir. Yuvarlak masa kullanımında da aynı genişlik sınırları geçerlidir. Ancak serbest alana geçiş olanağı daha azdır (1/200)

Şekil 47- Değişik biçim ve büyüklüklerde yemek yeme eylem alanları (Ölçek 1/200)

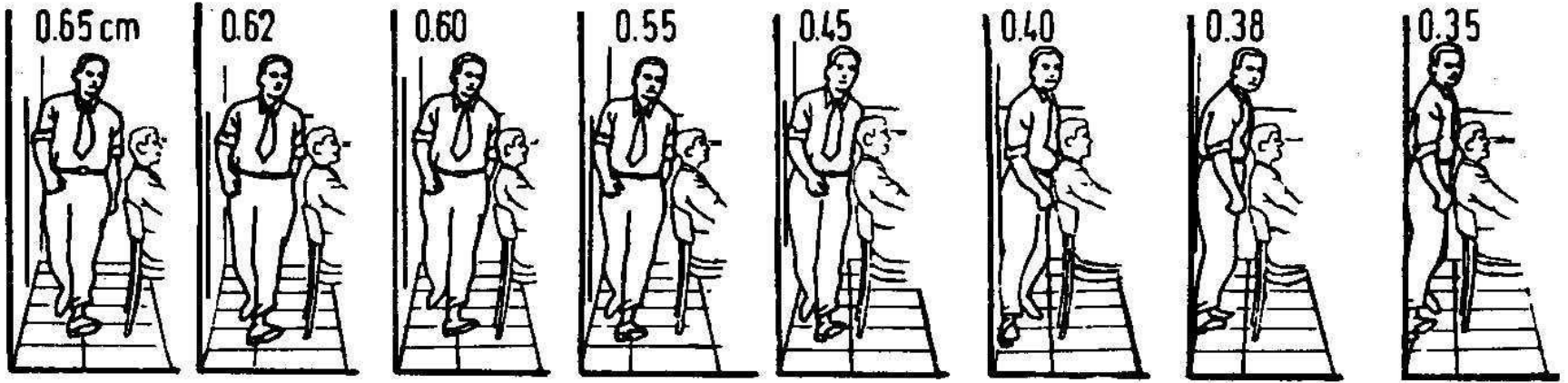
Tek eylemler

Yemek yeme mekanında bulunan tek eylemler şunlardır:

Oturma

Yemek yeme

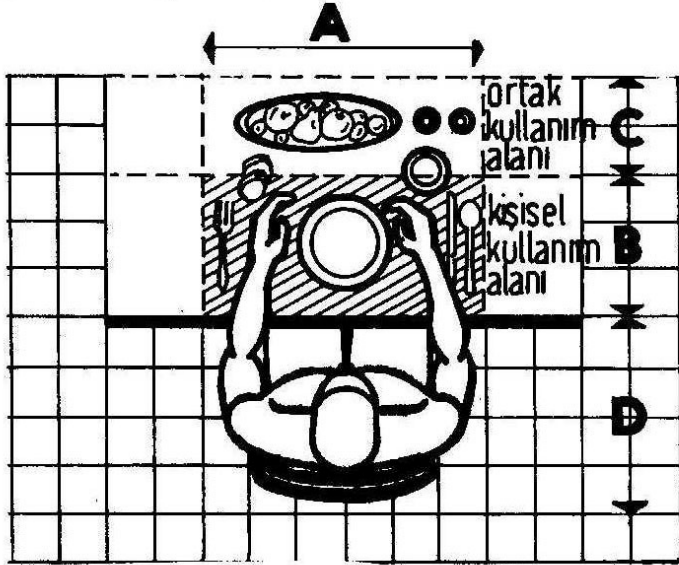
Dolaşım (hizmet) eylemleri

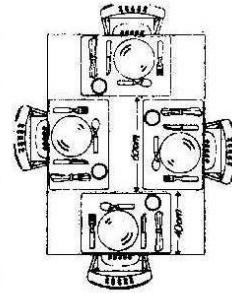
**Yemek yeme sırasında yemek masası etrafındaki hizmet ve dolaşım alanı
(duvar ve sandalye arasında bırakılması gereken uzaklık)**

Eylem alanları

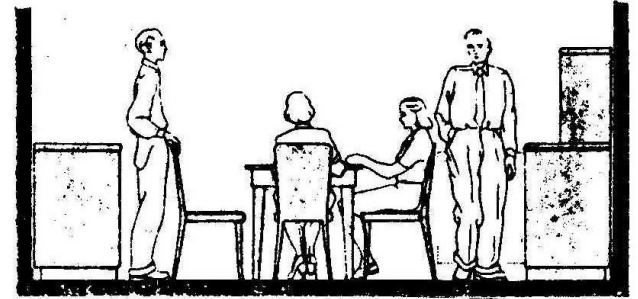
Yemek yeme insanın oturarak el ve kollarını hareket ettirerek gerçekleştirdiği bir eylemdir. Bu eylem için gereken bir kişilik kullanım alanının (masa üzeri) genişliği 60 cm. dir. Yemek yemek için sandalyeye oturma anında insanın ön ve yan duruşu da eylem alanlarının biçim ve boyutlandırılır.

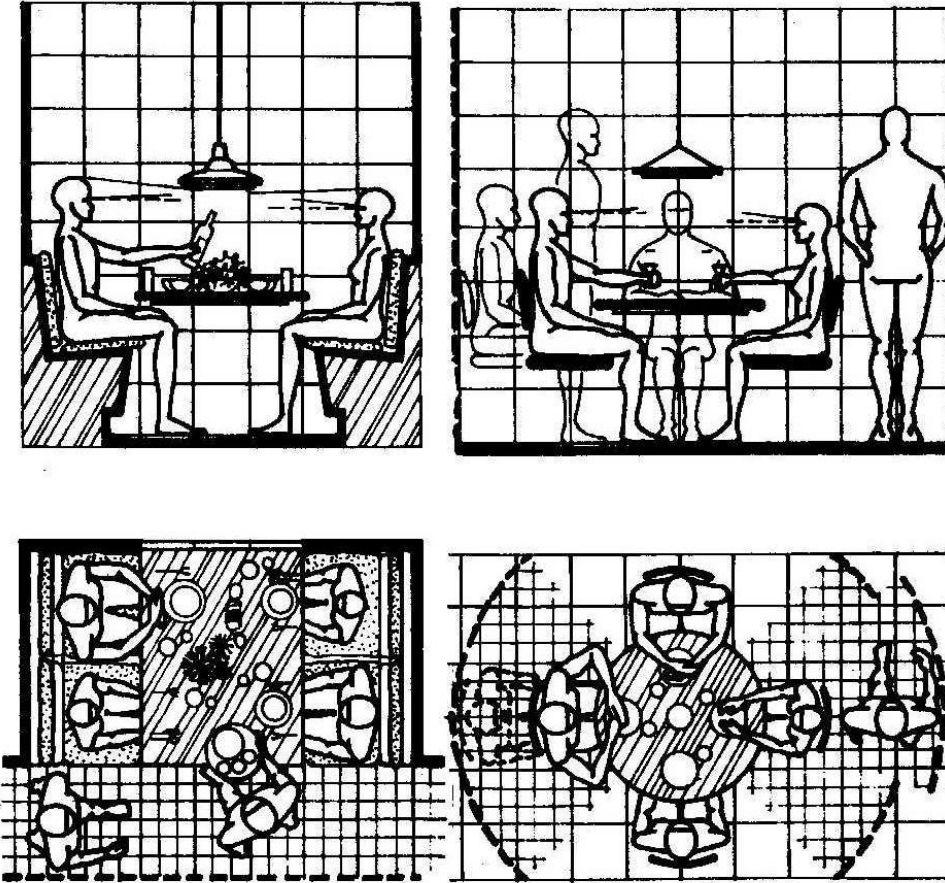
Şekil 48- Tek eylem olarak bir kişinin masada oluşturduğu kullanım alanının incelenmesi. (Ölçek 1/20)

n
m

Şekil 50- Yemek masası etrafında oluşan geçiş-dolaşım alanlarının incelenmesi (Ölçek 1/50)

Şekil 51- Sabit nitelikli oturma elemanı ile düzenlenmiş bir 4 kişilik yemek yeme eylem alanı ile serbest geçişli bir yemek yeme eylem alanının karşılaştırılması (Ölçek 1/50).

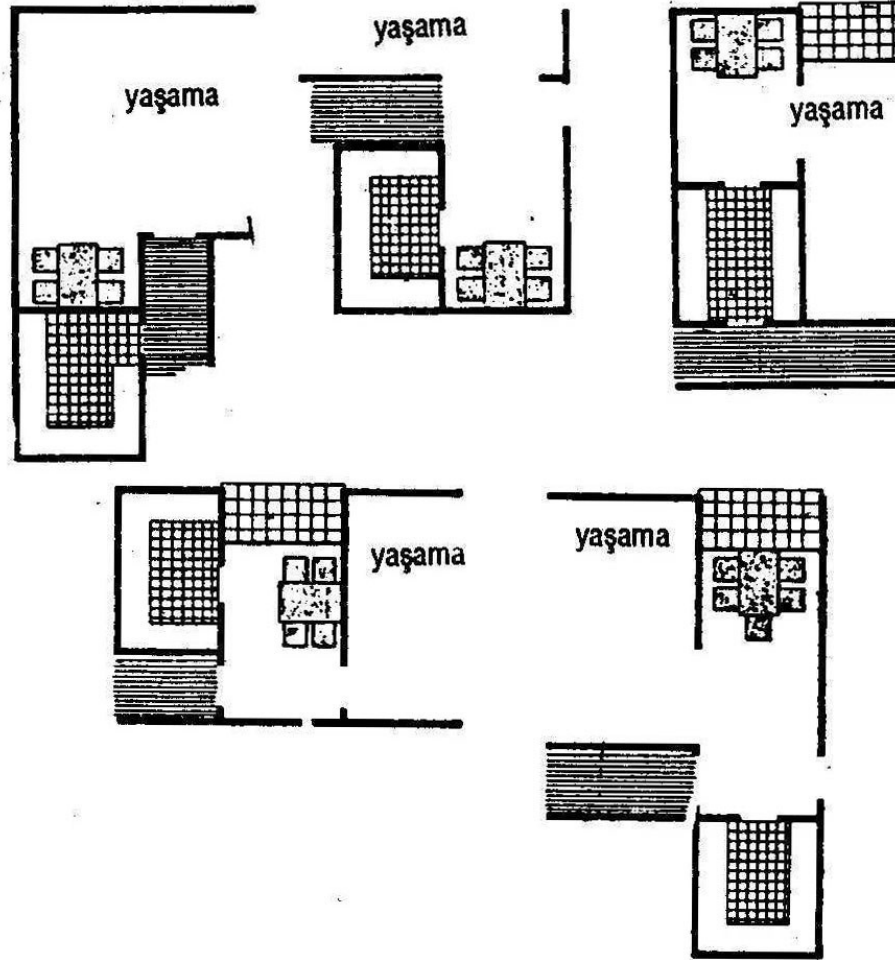
Mekan düzenleme ilkeleri

Yemek yeme eylem alanı konut içerisinde üç ayrı mekanda düzenlenebilir:

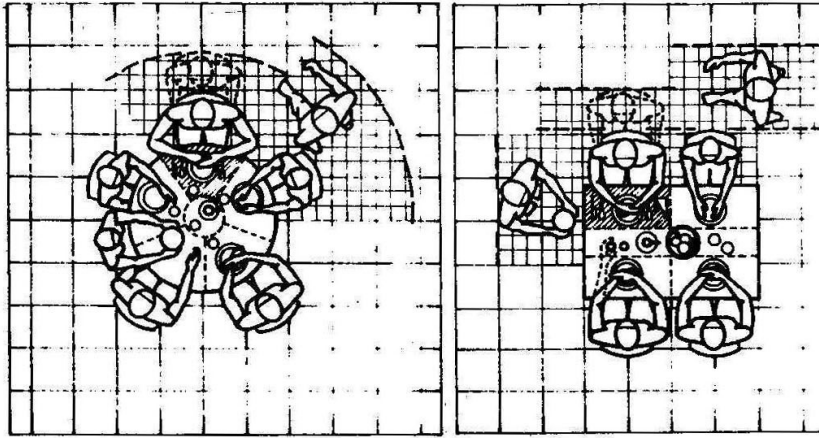
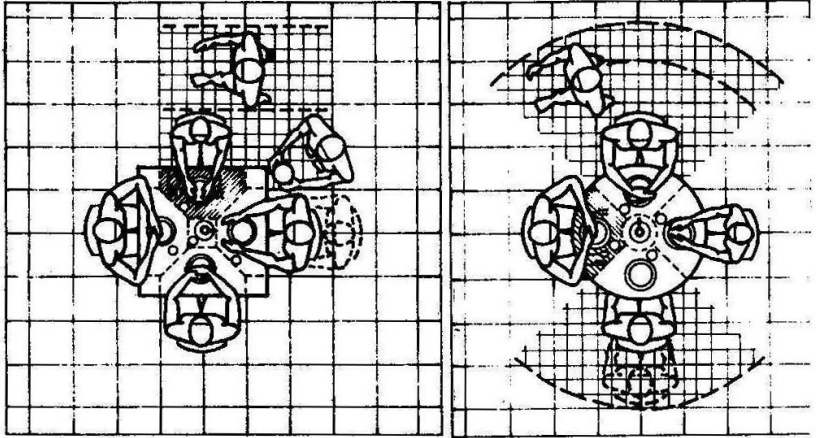
- Yemek hazırlama mekanı (mutfak) içinde,
- Özel bir mekanda (yemek yeme mekanı),
- Yaşama mekanı (salon) içinde.

Yemek yeme mekanı konut içinde özel bir mekan olarak düzenlendiğinde, mutfak ve yaşama mekanı arasında mutfağa kolay ulaşılabilecek uygun bir alanda yer almalıdır.

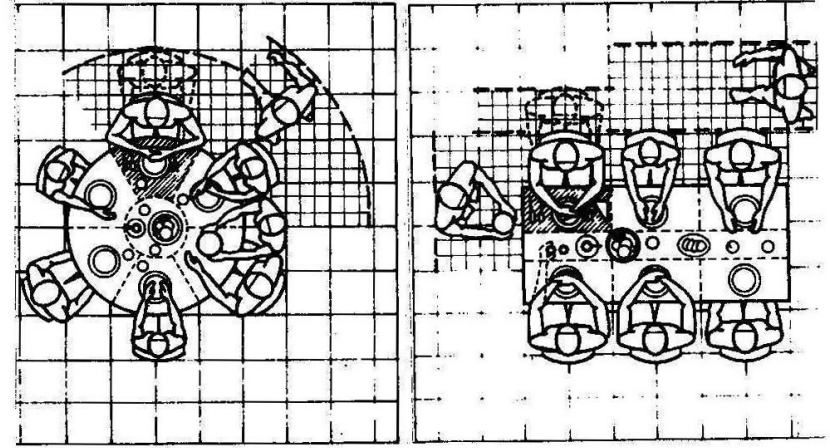
Mutfak yemek yeme mekanıyla görsel olarak ilişkili olmalı, ancak mutfakta oluşabilecek kokunun yemek mekanına geçişinin engellenmesi gerekliliğinden dolayı yeterince ayrılmış olması gerekmektedir.

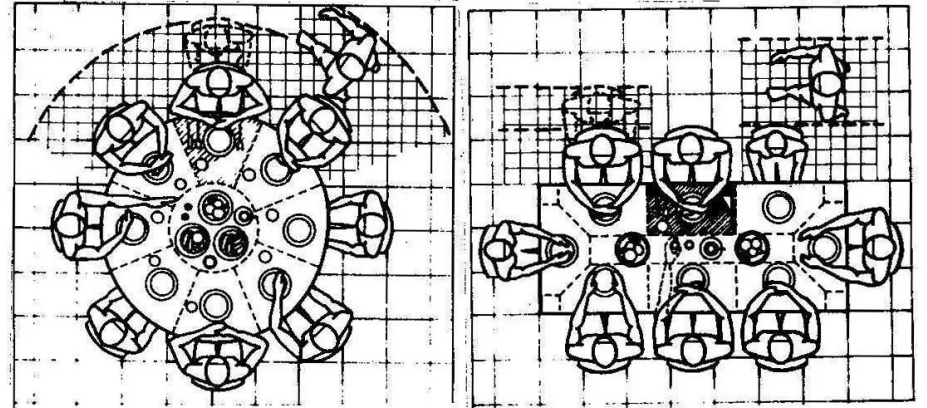
Mutfak-yemek yeme mekanı-yaşama mekanı arasındaki mekansal ilişkiler

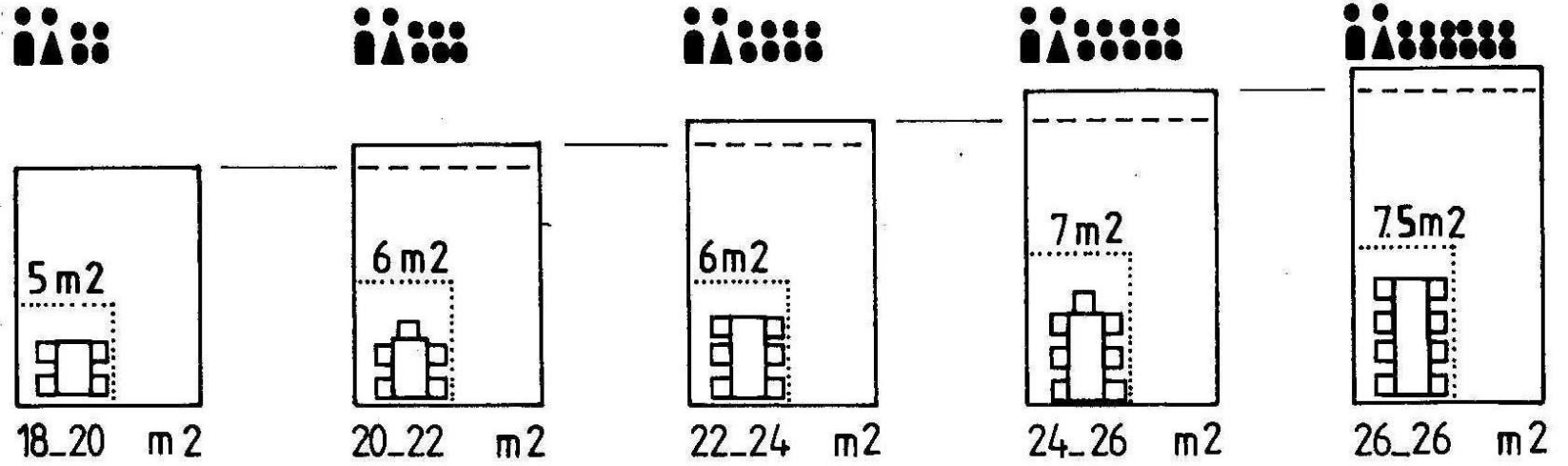
Şekil 52- 4 kişilik masaların oluşturduğu eylem alanları (Ölçek 1/50)

Şekil 53- 5-6 kişilik masaların oluşturduğu eylem alanları (Ölçek 1/50)

Şekil 54- 8 kişilik masaların oluşturduğu eylem alanları (Ölçek 1/50)

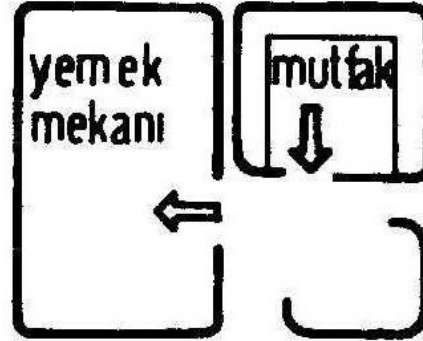

Şekil 56- Yemek yeme mekanının kişi sayısına bağlı olarak yaşama mekanı içinde kapladığı alanlar (Ölçek 1/200)

Yemek yeme alanının yemek hazırlama mekanı ile olan ilişkileri bu alanın konut içindeki konumunu belirlemektedir. Bu mekanlar arasındaki ilişki iki şekilde olabilir:

- Doğrudan bağlantılı
- Dolaylı yoldan bağlantılı

Dolaylı bağlantıda, mutfakta hazırlanan yemeklerin servisi, giriş holünden yemek yeme mekanına ulaşma yoluyla gerçekleşir. Önemli olan bağlantının en kısa yoldan (servis yoluyla) sağlanmasıdır.

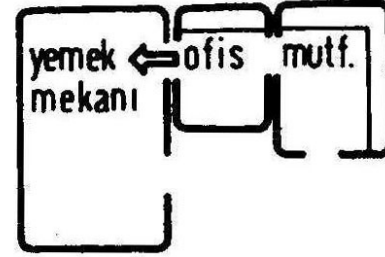

Şekil 57- Yemek mekanı-mutfak bağının dolaylı yoldan sağlanması

Yemek yeme eylem alanının yemek hazırlama mekanı ile doğrudan bağlantılı olması yemek servisinin kolay bir şekilde yapılması açısından yararlıdır. Ancak yemek hazırlama mekanı kokulu bir yer olduğundan iyi havalandırılması gerekir ve yemek yeme eylem alanı ile yalnızca bir kapı aracılığı ile b

Yemek yeme alanı-mutfak ara şekilde düzenlenebilir:

- Ofis-servis alanı ile bağlantılı
- Servis penceresi ya da kapı il
- Açık mutfak tipinde bağlantı

Şekil 58- Ofis mekanı ile mutfak-yemek mekanı bağlantısı

İtfak tipinde yemek yeme alanı ile bağlantı

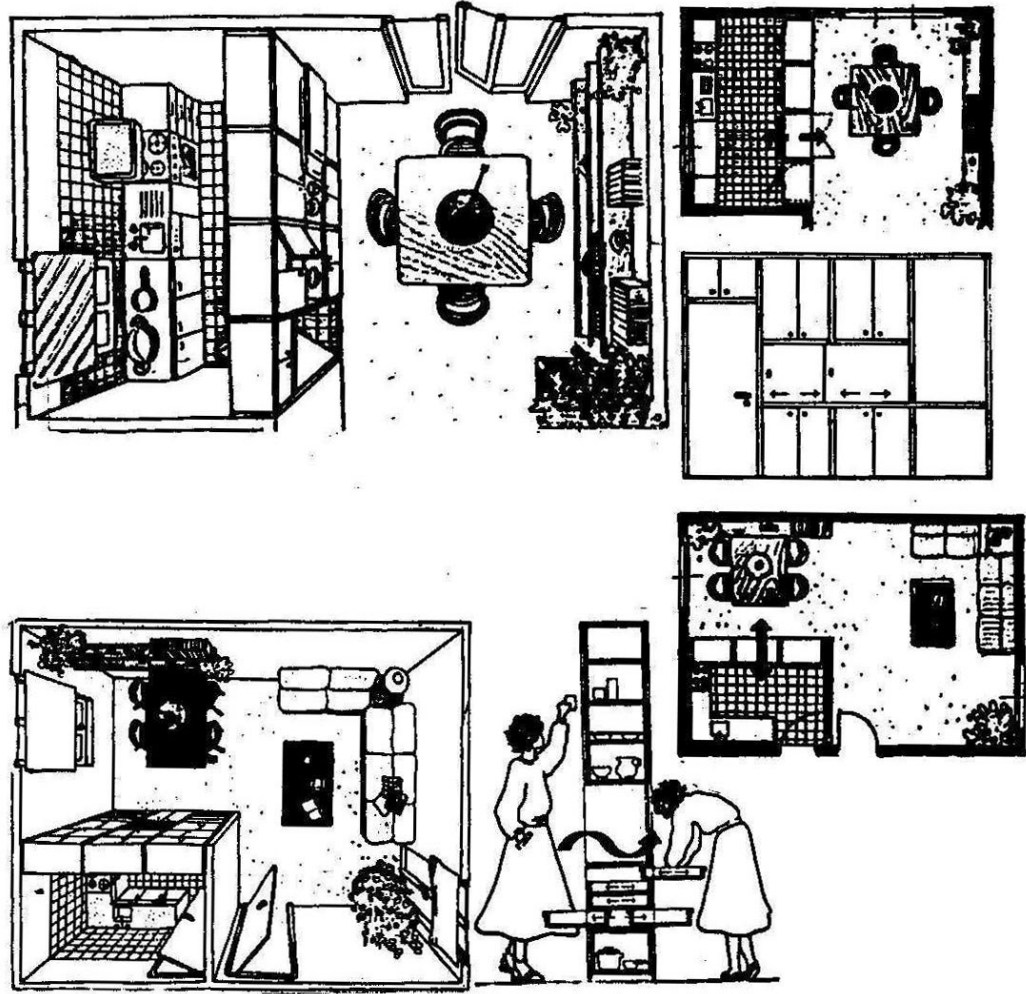

Şekil 59- Servis penceresi ile mutfak bağlantısı

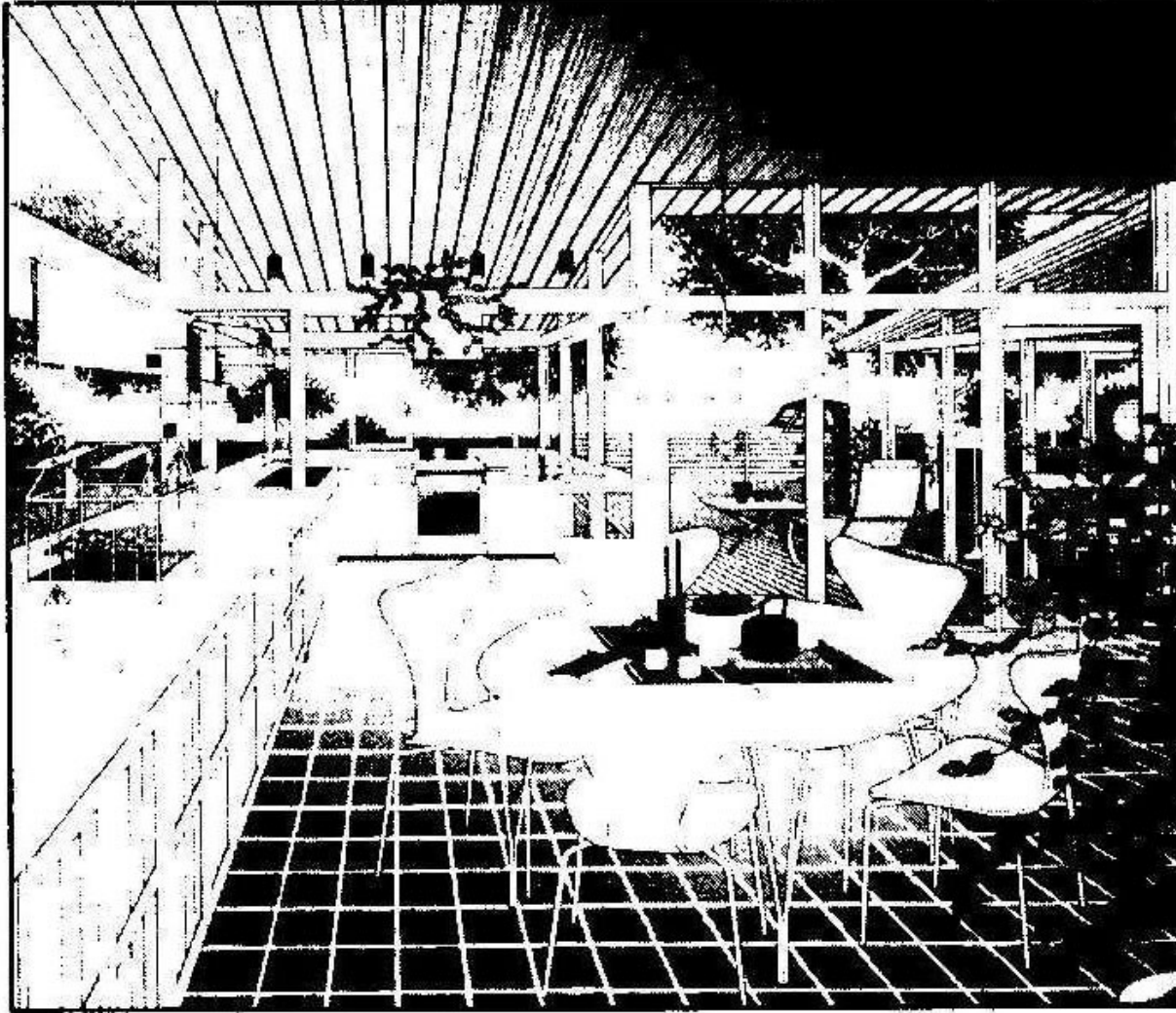
Ofis-servis alanı aracılığı ile olan bağlantılar mutfak ile yemek yeme alanı arasında yemek kokularının geçmesini önleyecek bir ara mekan-bir tampon bölge oluşmasını sağlar. Pişirilmiş yemeklerin servise hazırlandığı ve düzenleme biçimine göre kahvaltı etmeye de olanak sağlayabilecek bir mekan parçasıdır.

Ofis için ara mekan ayırma olanağı bulunmayan daha küçük programlı konutlarda, mutfaktan yemek yeme alanına doğrudan açılan bir servis penceresi ya da kapısı ile mutfak bağlantısı yapılabilir.

Açık mutfak tipinde ise mutfak yemek mekanının bir uzantısı ya da parçası olarak düzenlenir. Bu bağlantı biçimi dolaşım alanı kayıplarını azalttığı için ekonomik konut planlamasında özen kazanmaktadır.

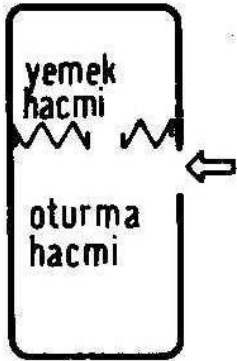
Şekil 60- Servis penceresi ile bağlantılı iki yemek mekanının plan ve görünüşü (Ölçek 1/200)

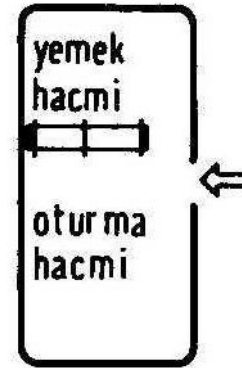
Şekil 62- Açık mutfak tipine örnek

Yemek yeme eylem alanı da oturma-yaşama eylem alanı gibi konutun dışa açık alanlarından biridir ve bu nedenle bu mekanlarla ve giriş mekanıyla doğrudan ilişkili olarak düzenlenmesi gerekir. Böylece yemek öncesi ya da sonrası yemek alanından yaşama alanına geçişte konukların konutun özel alanlarına girmeden iki mekan arasında geçişi sağlamış olur. İki hacim arasındaki bölünme üç şekilde gerçekleştirilir:

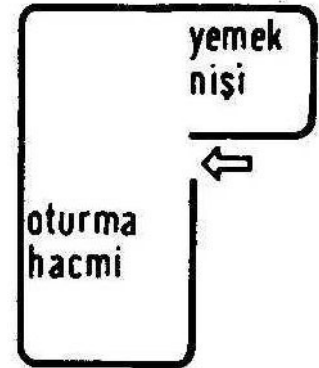
- Hareketli bölücü elemanlar ile
- Sabit bölücü elemanlar ile

Şekil 63- Yemek mekanı ve oturma alanının katlanan-sürme elemanlar ile ayrılması

Şekil 64- Yemek-yaşama alanlarının kitaplık gibi bölücü elemanlarla ayrılması

Şekil 65- Yemek mekanının yaşar mekanı içinde bir niş (oylum) olarak düzenlenmesi

Yemek yeme alanının genel mekan düzenleme ilkeleri:

- Yemek yeme alanı için en uygun pencere yönü güneydoğu yönüdür.
- Bu alan mümkünse manzaraya yönlendirilmelidir.
- Yemek yeme mekanı yaşama ile yemek hazırlama mekanı (mutfak) arasında yer almalı, ancak yaşama mekanına geçiş yemek yeme alanı içinden yapılmamalıdır.
- Yemek yeme mekanı yaşama mekanından görsel olarak ayrılmalıdır.
- Yemek yeme mekanı yeterli ışık ve havalandırma olanağına sahip olmalıdır.
- Yemek yeme mekanı serbest ve dış mekanla ilişkili olacak biçimde düzenlenmeli böylece uygun hava koşullarında dış mekanların da bu eylem için kullanılabilmesi sağlanmalıdır.